

... és a harmadik: kávod (tisztelet)

Kétféle értelemben beszélünk a tiszteletről:

- ahogy mi viszonyulunk a világhoz: ezzel fogunk foglalkozni
- amit mi elvárunk

Mit jelent?

- értékelést jelent -> az vált ki belőlem tiszteletet, amit értékesnek tartok
- a tisztelet nem más, mint távolság-érzet (saját magunk és az adott dolog között) - azt érzékelem, hogy ebben a dologban távolság van köztem és az adott dolog között, magasabb szintre jutott el mint én
- minél jobban érzékelem a távolságot, annál erősebben a tisztelem az illetőt
- érzésben hasonlít az áhítatra
 - o pl. amikor belépünk a zsinagógába, ezt kéne, hogy érezzük (áhítatot): más hangulatba kerülünk – erre hasonlít az is, ha tisztelünk valakit

Mi a kávod?

- nem biztos, hogy minden, ami iránt tiszteletet tanúsítunk, azt valóban értékeljük is, mert a tisztelet
 - o lehet tulajdonság
 - o de lehet viselkedésforma is: Európában fontos része a nevelésnek
 - pl. ha a néninek azért köszönünk a folyosón, mert így tanultuk, akkor az csak tanult viselkedésforma, viszont ha azért, mert belülről jön, akkor a tisztelet a tulajdonságunknak mondható, ami irányította a viselkedésünket
- tórai micva: tényleges, valós létező
- rabbinikus micva: csinálj úgy, mintha létezne
 - o pl. a Pészach 1. napja tórai ünnep, a nap valóságban szentebb, mint a hétköznapok. 2. napját Izraelben nem ünneplik, mert nincs benne a Tórában, külföldön rabbinikus micva -> de mégis megünnepeljük úgy, mintha az lenne: teljes értékűnek vesszük

- hasonlat: a szülők nem szokták engedni, hogy x cm-nél közelebb üljünk a tűzhöz – azt kérik, hogy ne üljünk a tűzhöz, mintha ott (x cm-re a tűztől) is tűz lenne, pedig nincs ☺.
- Ugyanígy, ha a tisztelettudó viselkedésem a *kávod* tulajdonságából fakad, akkor az egy valós, létező „gyökérből” fakadó viselkedés, ha csak megtanítottak rá, vagy valami miatt felvettem ezt a viselkedést, akkor csak úgy csinállok, mintha tisztelettudó lennék – ez csak egy viselkedésforma
- alapvető elv a Tórai gondolkodásmódban: erre példa (ismétlés)
 - ne szégyeníts meg semmilyen embert, mert nem tudhatod, hogy mikor jön el az órája
 - ne dobj ki semmit, aminek most nincs meg a helye
- míg a *kávod* azt jelenti, hogy a mi általunk akár 0 értékűnek gondolt emberben 100 értékű embert kell látni, mert minden(ki)nek megvan a szerepe a világban, ha most nem is látok benne értéket, biztos lehetek benne, hogy majd lesz neki valami értéke <-> a *lason hárá* ennek az ellentettje: a valóságban 100-as értékű emberből 0 értékűt csinálunk, úgy, hogy kiemelünk az egész képből egy negatív pontot és azt vetítjük rá, mintha az lenne az egész ember

Kiket kell tisztelni?

Kérdés: ha mindenkiben van érték, miért kell ezt a három csoportot külön értékelnünk?

1. szülőket

- a. miért kell a szülőket tisztelni? (a szülő – akár jó, akár rossz – tiszteletet érdemel!)
 - i. a szülő: ok, a gyerek (mi): az okozat és az ok-okozat viszony alárendelő viszony -> az ok az fentebb való, mint az okozat, ami alárendelt. Tehát eszerint a szülői tisztelet nem kell, hogy függjön az adott szülő valós „értékétől”, hanem egyszerűen a pozíciójából (hogy ő egy „ok”) következik, hogy feljebb van, mint a gyerek, aki csak okozat

2. bölcseket

- a. miért kell a bölcseket tisztelni?
- b. fel kell ismerni a bölcsesség tiszteletét: ez nem egyszerű feladat

3. feleséget

- a. a férj köteles időt tölteni avval, hogy elmélyedjen a felesége értékeiben és ez által mindig tisztelettel viszonyuljon a feleségéhez
- b. a férj viszonya kettős:
 - i. szeresd úgy a feleségedet, mint önmagadat
 - ii. tiszteld jobban a feleségedet, mint önmagadat
 - ➔ az egészséges kapcsolathoz kell a közelség is (szeretet) és a távolság is (tisztelet)

! hasonló ez az Örökkévaló tiszteleténél is:

- szeresd az Örökkévalót
- féld az Örökkévalót

Lécánut: gúnyolódás (<-> kávod)

- elértéktelenít, értéktelennek állítja be a valós értékeket, legyint rájuk, nevet rajtuk, ez által mind önmaguk, mind a környezetük hidegséggel, közönyösséggel fog viszonyulni a valós értékekhez
- erre jó példa a Tórában: Ámálék
- megakadályozza a fejlődést, aminek a definíciója: érték felé való törekvés – a fejlődés megszűnése pedig az abszolút halál állapota